

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An per Bullam Cruciatæ possit absolvi excommunicatio incursa per
duellum? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. r.104.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

posse eligi Confessor approbatus, qui etiam possit ab-
soluere ab excommunicatione, & aliis censuris. Ita
ille. Et ita declarasse Commissarium Cruciatæ, testatur
Bulla, ubi supra, maxime hodie, quia non adest in Bul-
la clausula illa, *audita Confessione*; & etiam si adesset,
per se sententiam nostram esse probabiliorē, & tutam
in peccati, ut ego sapius consului, & practicaui. Et ratio
est: quia nulla necessaria est connexio inter absolutio-
nem à peccatis & absolutionem à censuris. Secundo,
quia sapè expedit, ut ita fiat, ut si reus non sit paratus,
quomodo frequenter solet accidere in praxi, ut statim
coniteatur, & adint causæ, ob quas expedit eum
statim absolui.

Ad argumenta in contrarium adducta responde-
tur: & ad primum dico cum Villalobos, ubi supra,
quod illa declaratio Pontificis habuit locum pro illo
solummodo, in quo concessa fuit illa facultas tali pacto, &
conditione. Ad secundum respondeo cum Auila, &
aliis, quod illa verba, *audita Confessione*, referenda
sunt ad absolutionem à peccatis, non autem ad absolu-
tionem à censuris: referenda sunt enim singula sin-
gulis, & respectiue intelligenda, respectu potestatis
absoluenti ab omnibus peccatis, quæ simul cum alia
facultate solet concedi. Ad illud verò, quod dicitur, in
Bulla adesse illa verba, quod quis possit eligere Confes-
sorem, ut eum absoluat à peccatis, & censuris: ergo,
&c. Respondetur ex istis verbis non sequi veramque
absolutionem simul, aut ab eodem debere dari.

RESOL. LXVI.

An per Bullam Cruciatæ possit quis absolui ab excommu-
nicatione lata contra causantes, aut procurantes, vel
consulentes abortum?

Et an Gregorius XIV. in proprio motu concesserit, cui-
libet Confessario approbato seculari, vel Regulari, ut
possit in loco conscientie absolui à peccato abortus fec-
tus animati, & ab excommunicatione lata contra per-
sonas ibi expressas?

Et naturæ posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ ab-
soluere aliquem ad cautelam: ut quando dubitat pro-
babiliter, an quædam excommunicatio publicè lata
comprehendat illum. Ex p. 5. tract. 9. Ref. 40.

Videtur negatiuè respondendum; quia Sixtus
V. edidit Motum proprium anno 1588. qui in-
cipit, *Effrenatam*, in quo referuat Summus Pontifex
absolutionem à censuris ibi latis contra prædictos cau-
santes, vel consulentes abortum, & addit quod virtu-
tem illius, aut Bullæ non possit impendi absolutio ab-
ortus, quod ita planè esse intelligendum, & ad litem
docet Rodriguez in *expofit. Bullæ*, §. 9. num. 90.
& habent quidam iuniores, dicentes esse probabilis &
securis.

Verum his non obstantibus affirmatiua senten-
tia tenenda est. Primò, quia Gregorius XIV. in proprio
Motu supra relato concedit cuiilibet Confessario ap-
probato seculari, vel regulari, ut possit in foro con-
scientie absolui à peccato abortus, & excommuni-
catione lata contra personas ibi expressas, vbi planè
distinguitur de abortu factus animati, ut docet Henriquez
lib. 10. cap. 15. ubi supra. Secundo probatur, quia in Bulla
Cruciatæ datur facultas absoluenti ab omnibus cen-
suris, etiam Papæ referuat, exceptis his, quæ hæresi
sunt annexæ. Ergo quantumcumque censura abortus
referuat sine Papæ, poterit quis virtute Bullæ absol-
uere. Neciuat respondere non posse, quia in prædicto
Motu proprio Sixti V. continetur prohibitio, quæ cau-
et absolutio ab illis virtute Bullæ; hoc, inquam, non
obstat, quia Commissarius ex facultate Apostolica po-
t. IV.

test suspendere, & suspendit omnia contraria Crucia-
tæ, licet habeant clausulam contrariam tali suspensio-
ni, ut testati sunt viri doctissimi ab ipsomet Commis-
sario consulti super hac sua facultate. Tum, quia Six-
tus V. non potuit coarctare potestatem Pontificum, qui
eidem successerunt: omnes autem absque vlla limita-
tione concesserunt, ut virtute Cruciatæ possent eam
sumentes absolui ab omnibus peccatis & censuris. Se-
di Apostolica referuat, hæresi duntaxat excepta. Imò
operantur nonnulli, quod adhuc Sixto V. viuente pos-
tulerit quispiam virtute Bullæ Cruciatæ per eundem
anno sequenti concessæ à censura ex abortu incur-
sa absolui. Et ita docet Henriquez lib. 6. de penitent.
cap. 10. in glossa lit. F. & lib. 10. cap. 35. lit. F. cum Lu-
douico de la Cruz in Bulla Cruc. disput. 1. cap. 4. dub. 6.
num. 7.

Notandum est hic obiter contra Nauarr. cap. 27.
num. 275. Covarr. in cap. alma mater, part. 1. §. 12. vers. se-
cundo est inquirendum, Felinum in cap. causam, num. 6.
de rescript. Decium in cap. praterca, n. 6. de offic. deleg. &
alios, posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ ab-
soluere aliquem ad cautelam; ut quando dubitat pro-
babiliter, an quædam excommunicatio publicè lata
comprehendat illum. Ita Coninch. de Sacram. disp. 14.
dub. 16. n. 200. Suar. de cens. disp. 7. sect. 8. n. 12. Henri-
quez lib. 13. cap. 29. n. 5. & alij.

Sup. hoc
sup. in
Ref. 59. §. 2.

RESOL. LXVII.

An per Bullam Cruciatæ possit quis absolui ab excommu-
nicatione incurta per duellum? Ex part. 5. tract. 14. &
Miscell. 2. Ref. 104.

Affirmatiuè respondet Sanchez in *summa*,
tom. 1. lib. 2. cap. 39. num. 27. vbi sic ait: Poterit
Confessarius electus per Bullam Cruciatæ absolui
semel in vita, & semel in mortis articulo, ab ista Ex-
communicatione duelli, quia cum Bulla quotannis
publicetur, & ab eodemmet Pontifice concedatur,
non est verisimile eius intentionis esse priuilegium
tollere Bullæ, concedens semel in vita, & semel in
mortis articulo absolutionem ab omnibus casibus Pa-
pæ referuat. Ita Sanchez. Sed Hurtadus de Mendoza
in 2. disp. 170. sect. 21. §. 201. licet sequatur opinionem
Sanchez, eius tamen rationem non approbat, quam
putat in aliis occasionibus nullo modo esse proban-
dam; sed affirmatiuam sententiam docet, nempe ex-
communicationem incurtam ex duello esse per Bullam
Cruciatæ absoluentiam, quia Bulla Cruciatæ non re-
uocatur, nisi per expressam derogationem, quæ de-
rogatio non continetur in Motu proprio Clementis
VIII. ergo, &c. quæ doctrina est valde notanda pro
auctoritate Bullæ Cruciatæ.

Sup. hæc ex-
communica-
tione, si est
occulta, su-
pra ex lata
doctrina
Ref. 41. &
aliarum eius
primæ an-
not. signan-
ter in §. Item
posse.

RESOL. LXVIII.

An imponentes gabellas super rebus, quæ ad proprium
usum, vel familia emuntur, incidant in excommu-
nicationem Bullæ Cæna, & per Cruciatam sint absol-
uendi?

Et queritur, an supradictæ gabellæ sint iniustæ? Ex p. 1.
tract. 11. Ref. 8.

Prima opinio affirmat: & ita docet Toletus
lib. 5. cap. 74. quia dictæ gabellæ sunt iniustæ,
ut notat Caietanus in *summa*, verb. *veltigal*. Tabiena
eod. verb. n. 4. Angelus verb. *pedagium*, num. 2. Armilla
verb. *gabellæ*, n. m. 2. Ledesma 2. p. quæst. 18. art. 3. Medi-
na in p. 2. quæst. 96. art. 4. Beja p. 1. cas. 13. Gabriel in 4.
dist. 15. quæst. 5. conclus. 2. lit. Z. cum aliis. Probatur ex l.
I. 2. uniuers.

Sup. doctri-
na c. n. c. n. a
à lin. 2. huius
Ref. in tom.
2. tract. 7.
Ref. 60.